

לילה שלושה כלבים

אופירה הניג*

* אופירה הניג היא בימאית תיאטרון וראש מסלול בימוי בפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל-אביב. שחקנים: טיארק ברנאו, סלווה נקארה, רבקה נוימן, אלמוט זילשר.

במה: 4 כסאות מאחור

מיקרופונים וסטנד מרוכזים בצד. מתלה בגדים אנכי לקדמת במה.

מסך הקרנה בעומק הבמה.

מוזיקת טרנס

אור כחול על דימוי גוף עירום.

אור יורד. חושך.

מוזיקת טרנס

פרולוג

מיקרופון

אבא ביקש שאביים את מותו.

מחזה חייו היה מונח לפני ואני הייתי צריכה לביים את סופו.

מול מיטת חוליו, איבדתי את ההיבריס של האמן. איבדתי את המחאה שלי.

שתקתי.

מוזיקת טרנס

אור מלא

רבקה

הקרנת שם הפרק

פרק ראשון: שלוש נשים מול הים התיכון וגבר נעדר אחד

רבקה

שוב נפרדתי מתומס במרכז ברלין ועליתי על מונית.

הנהג הסתכל עלי דרך המראה, לחץ על דוושת הגז ותוך דקה אחת כבר היינו בדרך לשדה התעופה. בדקה הזאת יכולתי לזהות שהוא נולד כאן.

אני אוהבת להסתכל על הצוואר של נהגי מוניות, בעיקר כשהם שותקים.

מאיפה את? הוא שאל. מארגנטינה, אמרתי.

את גרה כאן? הוא שאל.

כן, אמרתי. אם הוא ימשיך לשאול שאלות, אני אמציא עוד משהו.

הדרך ארוכה, בחוץ יורד שלג ונוסעים לאט.

החזרתי את העיניים למראה של הנהג ששוב פנה אליי, והפעם שאל בחוסר סבלנות אם קר לי או שמספיק חם במונית. ישבתי עם הכובע והסתכלתי החוצה במבט מצועף, כמו בסרטים שאבא שלי אהב, ואמרתי לנהג שהכול בסדר, שחמים כאן.

עכשיו כשידע שאני מארגנטינה, הוא שאל לאן אני טסה ולאיזה טרמינל הוא צריך להגיע. הסתבכתי.

לתל-אביב, אמרתי.

מה לארגנטינה ולתל-אביב? יש שם פצצות ומלחמה.

אני חוקרת, אמרתי.

את יהודייה? הוא שאל בצורה ישירה ולא אופיינית לגרמני עם צוואר, והאט את המונית. כן, אמרתי וכבר ראיתי איך הנאום המוכר מגיע:

קודם כל האבא שלו לא היה מבוגר אחראי בזמן המלחמה - הוא היה ילד בזמן המלחמה, והוא, הנהג, בכלל עוד לא נולד, וסבא שלו עבד קשה כדי לפרנס את המשפחה, ואז הלכו הנאצים ובאו הקומוניסטים שעשו חיים קשים לכל הגרמנים.

אני מאמינה בקומוניזם, אמרתי בתקווה שהשיחה תפסיק!

כן, אמר הנהג, שהתאמץ מאוד שאהיה מרוצה ולא הוריד ממני את העיניים, כשהקומוניסטים היו - היה יותר טוב. מה את חוקרת?

אני ציידת נאצים, אמרתי.

סוף סוף היה שקט.

את ציידת נאצים? שאל הנהג בצעקה מהולה בבהלה מהולה בפחד מהולה בסקרנות. זיהיתי שזה הרשים אותו, אבל עכשיו היה ברור שאת השיחה הזאת אי אפשר להפסיק.

הוא שאל אם אני יודעת לירות ברובה. לא ענית.

כשסיפרתי פעם לתומס שהתחביב שלי הוא להמציא סיפור אישי ולהתאים אותו לנהגי מוניות סקרנים, הוא חשב שזה ילדותי וגם מסוכן ותמיד העדיף שאקח תחבורה ציבורית אחרת ולא אמצא את עצמי מפטפטת עם זרים.

הדרך נמשכה. נזכרתי בפעם האחרונה שנסעתי, בברלין, עם נהג מונית, שהתעקש לנהל איתי שיחה ולא הסתכל על הכביש.

הוא לא שמר מרחק ופתאום שמעתי 'בום' חזק. דם התחיל לרדת לי, ולא ידעתי אם נשברו לי השיניים או רק האף. תוך כמה דקות הגיעו אמבולנס ומכונית משטרה. נבהלתי, אבל ניסיתי להתלוצץ עם השוטר הנחמד שטיפל בי והזכיר קצת את תומס.

הוא הסתכל בדרכון שלי.

והחוויה.

הוא היה מבוהל מהעובדה שהיהודייה נפצעה על אדמת גרמניה ובמבט מבעת הוא שאל: 'Sind Sie Juedin? כן...yes... Ja והרמתי ידיים.

זה לא הצחיק אותו. ביקשתי ממנו בחיוך שישמור על האף הקטן שלי, שלא יתקלקל כאן על אדמת גרמניה...

גם זה לא הצחיק אותו.

גברתי, גברתי, הגענו לשדה התעופה, אמר הנהג, הוריד את המזוודה. אמרתי 'Danke, יצאתי מהמונית והתחלתי לבכות. היה כל כך קר בחוץ שהדמעות שלי קפאו.

אני זוכרת, זה היה בערב השנה החדשה.

בשעה 16:05 נחתי בתל-אביב.

אח שלי תומס מתלהב מנשים מתרבויות שונות.

הוא תמיד מוצא את הנשים שלו בכל מיני עמותות חברתיות נוטפות חסד וחמלה, אוסף אותן לזרועותיו ומציל אותן מהשד הגזעני. יש להן כל מיני צבעים וצורות, אבל הן כולן

אלמוט

אותו דבר. לפעמים יש להן גם איזה קעקוע קטן ונסתר, כמו פרפר או סמל השלום או שורה משיר של ג'ון לנון. דוחה. הן תמיד דקיקות כאלו, מבט מצועף חדור באידיאולוגיה. מעניין למה אף פעם הוא לא הביא הביתה אישה חדורת אידיאולוגיה עם שדיים גדולים, תחת גדול ורגליים כמו גזעים של עצים.

פעם הוא הביא הביתה פרואנית קטנה שדיברה רק ספרדית ופעם מישהי מסין, ופעם פרסייה גולה מאיראן, ופעם איזו פולנייה קטנה שמצא בחברת כוח-אדם. תומס אמר שהן מנצלות את העובדים שלהן ואחר כך היא ברחה לו עם המעביד שלה, שהיה מרוסיה וקנה דירה בברלין. היא באה לנקות לו את הדירה ואז הם התאהבו.

ואז הופיעה חברה חדשה מישראל ולא סיפרה כלום על המשפחה שלה. כשאבא שלה חלה, תומס אמר שהוא ניצול שואה. היא אף פעם לא שאלה אותנו איפה אבא שלנו נולד ואיפה הוא היה בזמן מלחמת העולם השנייה. ראיתי אותה רק כמה פעמים במהלך השנה. תומס לא התאמץ להפגיש בינינו ובכל פעם כשכבר קבענו משהו, הוא מצא תירוץ לבטל את הפגישה. הוא אפילו לא הסכים לתת לי את מספר הטלפון שלה כשרציתי להביא לה ספר בעברית שמצאתי בחנות יד-שנייה. הצעתי שאולי נקבע בבר, ושם נוכל לדבר, בלי תומס. היא לא הגיעה. היא נסעה שוב לתל-אביב.

תומס יודע לדבר גרמנית, אנגלית, עברית, סינית, צרפתית, ספרדית וגרמנית-שוויצרית. אני לא יודעת לדבר שום שפה נוספת, בקושי אנגלית, אבל אני מגיעה לאורגזמה בלי הרבה דיבורים. יש נשים שצריכות כל הזמן שיחות נפש עם הגברים שלהן. מצחיקים אותי הגברים האומללים האלה שרוצים להיות מודרניים וקשובים וסבלניים, ומשתתפים בכל מיני סדנאות שהנשים העצמאיות והחופשיות שלהן לוקחות אותם. תומס הוא כזה.

אני לא תומס.

טיארק

אלמוט

הריב הראשון שלי עם תומס היה ביום שבו נודע לו שאני בהריון. הוא היה בטוח שהרומן החדש שלי ייגמר כמו הקודמים. כשסיפרתי לו שאני בהריון, הוא היה בטוח שאעשה הפלה. היינו אז מעורבים באחד מאותם ארגוני הצלה שמאמינים שיש מספיק ילדים אומללים בעולם, וצריך לטפל בהם ולא ללדת ילדים חדשים לעולם רע ואכזר. אבל אני הרגשתי בדידות גדולה, ורציתי אהבה ורציתי ילד משלי. תומס לא היה מוכן לקבל את זה, בשבילו זאת הייתה בגידה. במשך כמה שנים, הוא נמנע מלדבר איתי. האשים אותי באגואיזם, בהתברגנות, בטמטום ובקהות חושים, ואני המשכתי לנהל את חיי בלי ליצור עמו קשר, עצובה ומתגעגעת אליו. כשעצרו אותו בהפגנה ובאתי לשחרר אותו, הוא מלמל ”תודה” והלך.

רק כשהייתי אימא עם שני ילדים ובעלי נפטר, רק אז הוא הופיע. רק אז הייתי ראויה לחמלה שלו. ובעקבות זה, גם לאהבה שלו.

רבקה

סלווה

Papa!

כל שבוע מת אבא אחר.

מאז שאבא שלי מת, נדמה לי שבכל שבוע מת אבא של חבר אחר. אני לא מצליחה להגיע לכל ההלוויות, אז אני מחלקת אותן לחשובות יותר וחשובות פחות.

הכי חשוב זה האבות שמתו בהפתעה, שכולם "המומים וכואבים", שלא ציפו לזה בגיל כל-כך צעיר ושהאבא היה ממש בריא ונראה ממש טוב. אלה שמתו בהפתעה הם בדרך כלל אלה שהחברים לא מדברים עליהם כי הם חיים את החיים שלהם ואנחנו בכלל לא יודעים שיש אבא כזה.

והכי פחות חשוב זה האבות הזקנים ש"מתו בשיבה טובה" ועשו מספיק בחיים שלהם וכולם ידעו שזה עומד לקרות. אלה שמתו בשיבה טובה הם האבות שאנחנו יודעים עליהם, אנחנו יודעים שיש אבא מאוד זקן.

אבל יש גם את האבות שהם לא מאוד זקנים ולא מאוד צעירים,

האבות שגוססים.

כשאבא שלי חלה, העולם התמוטט.

פעם הוא היה חזק ויפה ורציתי שימשיך ללבוש את החליפה עם העניבה אבל הוא היה חלש מדי. גוף רקוב.

הייתי חוזרת הביתה מבית החולים ומתקלחת. עומדת מתחת למים החמים ומקרצפת את העור שלי, מנסה לסלק את הריח של החיתולים ושל הקיא. איבדתי את הרצון לגעת בגוף של בעלי, גוף של גבר חזק ויפה, איבדתי את הרצון להזדיין. הייתי סוגרת את האוזניים חזק ומנסה לשכוח את הצליל של המשפט: "מה השעה?"

מה השעה?

רבקה

סלווה

טיפלתי בו ונחלשתי. הייתי כמו בשר שקל לטרוף. הבעל טרף אותי, האחיות בבית חולים טרפו אותי, הבייביסיטר טרפה אותי, הבוס טרף אותי.

הייתי בשום מקום. כשהייתי בעבודה או בבית - הראש שלי היה אצלו. כשהייתי אצלו, הראש שלי היה בבית ובעבודה.

כשאבא שלה חלה, ניסיתי להזהיר אותה שלא תצלול, שתשמור על הבית ועל הזוגיות, אבל היא צללה. לא הייתה בשום מקום, שום דבר לא עניין אותה. הפסקנו לדבר על פוליטיקה. אפילו הכיבוש כבר לא עניין אותה.

רבקה

בערב השנה החדשה היה שקט. התעוררתי לקראת חצות, ראיתי שיש הרבה הודעות בפלאפון, ישבתי ובהיתי בשמות, מבלי להקשיב אפילו להודעה אחת. השם של אבא שלי לא היה שם.

קמתי והתחלתי להתלבש. לבשתי סוודר לבן ומכנסי ג'ינס ואספתי את השיער בסרט צבעוני, כי אבא לא אהב שבאתי לבית החולים עם שיער פזור. לפעמים היה מסתכל עליי עם חיוך צדי כזה, משועשע מהמאמץ שלי להיראות כמו שאהב.

מאמץ שלא עשיתי אף פעם לפני שהוא חלה.

אחרי חצות יצאתי מהבית והתחלתי ללכת לכיוון בית החולים - ברחוב היו הרבה אנשים, קצת שרים, קצת רוקדים, ובעיקר שתויים.

המעבר מהבית השקט לרחוב הרועש טלטל אותי, לא יכולתי לדמיין את המכה שאקבל כשאכנס מהרחוב לתוך בית החולים.

דממה הייתה שם.

אבא הסתכל עלי ושאל: ”מה השעה?”

(מה השעה?)

אני זוכרת, לפני כמה חודשים, חיכיתי לה בבית הקפה בכניסה לבית החולים בתל-אביב, וכשהיא הגיעה, היא הייתה מזועזעת ותיארה בהתרגשות את אביה מחובר לצינורות.

התיאור הזה הזכיר לי סרטון שראיתי של 'כיסא האכלה בכפייה' כמו בגואנטנמו: אדם כבול לכיסא תוך כדי שמאכילים ומזינים אותו נגד רצונו.

מיד שלחתי לה את הסרט.

גם זה לא ענין אותה. היא כתבה לי בתשובה שזה להצגה אחרת.

דימוי האכלה בכוח

בשנת 2006, בעקבות שביתות רעב המוניות במתקן הכליאה 'גואנטנמו', נכנס לשימוש ”כיסא האכלה בכפייה”, כיסא שאליו כובלים את שובת הרעב בשש נקודות בגופו.

הרשויות האמריקאיות מניחות ששביתת רעב עלולה לפגוע בסדר הציבורי:

הזכות של האסיר לקבל החלטות על גופו וחיינו - חשובה פחות מסדר ומשמעת בבית הכלא.

הרשויות פוחדות מפגיעה במורל הסוהרים בעקבות מותו של האסיר שבהשגחתם.

סלווה

טיארק

סלווה

האמנות שלנו תמיד באה מהמחאה, שם נפגשנו ושם תמיד חיפשנו צורות חדשות לביטוי של המחאה הזאת. ניסיתי לדבר אתה, להציע לה רעיונות לפרויקטים, אבל היא הייתה עסוקה רק באבא שלה ושום דבר אחר לא עניין אותה.

פעם אחת ישבנו במרפסת וניסינו לעבוד על סצנה חדשה שהיא כתבה. אבא שלה שכב בחדר השני וכל הזמן נאנח מכאבים. היא הייתה נסערת ולא יכלה להתרכז. הצעתי לה שנפסיק, וראיתי שהיא מרגישה הקלה גדולה.

כשעליתי לרכבת בדרך הביתה, חשבתי על האהבה שהציפה אותי כשטיפלתי באבא שלי, על הרגשות החזקים שחשתי כלפיו. ידעתי בתוכי שכל אדם שחש רגש כזה של אהבה וחמלה, לא יכול לאבד את המחאה שלו.

גם אם זאת תהיה מחאה אחרת, הייתי בטוחה שהיא תחזור לכתוב.

לא העליתי בדעתי שנצטרך לעבור עוד מלחמה כדי שהיא תחזור לכתוב.

סאונד תרנגול מתמשך

דימוי קבוצתי תנטופסיס

המושג 'תנטופסיס': הוא צירוף מילים ביוונית עתיקה: תנטוס = מוות; אופסיס = ראייה.

המושג הופיע לראשונה במאה ה-19, בשירו של וויליאם קולן בריאנט - William Cullen Bryant, שיר שמוגדר כהרהור על המוות.

ביולוגים וזואולוגים נוהגים להשתמש בו לתיאור החיה שמעמידה פנים שהיא מתה כדי לחמוק מתשומת לב לא רצויה.

ידוע אפילו על נחש מסוג מסוים שכאשר הוא עומד מול איום של טורף, הוא מתהפך על הגב ונראה כמו מת. כך הטורף הופך להיות אדיש לקורבן שלו, כי רוב הטורפים לוכדים רק טרף חי.

סאונד תרנגול כפול 3

מוזיקת טרנס

מיקרופון

"השימוש במושג 'המחלה' אף פעם איננו תמים.

טיארק

טיארק

השימוש במילה 'סרטן' בשיח הפוליטי מעודד פטליזם ומצדיק נקיטת אמצעים 'חמורים' - כמו גם חיזוק משמעותי של הדעה הרווחת שהמחלה היא בהכרח פטלית, סופנית.

אבל אפשר לטעון שהשימוש ב'סרטן' כמטפורה מרמז בעצמו על רצח עם”.

סוזן סונטאג, 1977

דימוי קבוצתי הזדקנות

הקרנה + סאונד הקלדה

”הטלת הלם ואימה היא פעולה שמייצרת פחדים, סכנה והרס, שהמשמעות שלהם לא ברורה לגמרי לחברה המאוימת.

לשום שכבה ומגזר שלה. גם לא למנהיגים שלה.

הטבע, עם סופות הטורנדו, ההוריקן, רעידות האדמה,

שיטפונות, שריפות שיוצאות מכלל שליטה, רעב כבד ומחלות,

גם לו יש כוח לזרוע הלם ואימה”.

דוקטרינה צבאית, הארלן אולמן וג'יימס וייד, ארצות-הברית - 1996

בלילה הראשון של השנה החדשה שמעתי רק את זעקות הכאב של אבא שלי. הוא שכב שם במיטה, הסתכל עלי דרך העננים של המורפיום, וחיך. ”לכי הביתה” הוא אמה, ”לכי הביתה”.

התיישבתי על ידו והתפללתי שאף אחות לא תיכנס לחדר ותשבור את הדממה הזאת. שאף אחד לא יפריע לי להחזיק לו את היד שהסכים לתת לי.

ואז הן נכנסו. אחיות רוסיות עם תחת גדול שמזיזות את אבא מצד לצד ולא יודעות שאימא אמרה שהוא מעדיף שדיים גדולים על תחת גדול. האחיות הרוסיות מדברות רוסית ואני לא מצליחה להבין אם הן מדברות על אבא שלי או על מישהו אחר, או על משהו אחר.

אבא מסתכל עליהן בעיניים גדולות, בקושי רואה אבל בהחלט שומע. אחיות גדולות מצחקקות וצועקות ברוסית, ממלמלות מושגים לא ברורים, החולה השכן צועק מידי פעם, ואבא מחרבן במכנסיים.

ככה נראה יום בחייו של אבא שלי, שהיה איש חזק וחכם ויפה.

רבקה

כשהייתי ילדה, כל כך אהבתי להתרפק עליו, לטפס עליו, לחבק אותו. כשהתבגרתי, זה היה גוף מפחיד, לא מוכר, מושך ומאיים.

כשהוא חלה, הגוף שלו לא היה יותר מאשר גוף ללא הגנה, כמו גווייה שממששים אותה ומטלטלים אותה. ויתרתי על כל האיסורים והייתי נשכבת לצידו, נושמת יחד איתו את האנחות שלו. כל כך אהבתי את הגוף הזה, לא יכולתי יותר לסבול את הקולות שיצאו ממנו כשכאב לו.

שוב היה שקט.

הידיים של אבא היו מונחות על המיטה, ככה, לצדי הגוף והוא עצם את העיניים. "אני אחזור הביתה עוד מעט", לחשתי.

(בשקט) ואז נכנסה אחות לילה וניגשה למיטה שלו.

ביקשתי ממנה שלא תעיר אותו, והיא התעקשה שצריך לתת לו תרופות. התחננתי שתניח לו לישון קצת, שלא כואב לו עכשיו.

היא צעקה עלי והוא התעורר. היא הרימה את השמיכה בתנועה חדה וכל הגוף שלו התגלה.

הסתכלתי.

אבא הזיז את החלוק שהיה מקומט והידיים שלו, עם סימני הזריקות זזו באיטיות וניסו בלי כוח להחזיר את השמיכה למקומה, לכסות בעצמו את הבטן התחתונה שלו.

קמתי אליה, עמדתי בינה לבין המיטה ושוב ביקשתי שתניח לו. היא התעקשה שהיא חייבת לתת לו תרופות.

דחפתי אותה.

האישה הגדולה איבדה שיווי משקל וכמעט נפלה. היא התחילה לצעוק וקראה לצוות שלה. דחפתי אותה שוב. ואז היא נפלה.

נשכבתי ליד אבא שלי ורעדתי בכל הגוף.

בשעה הראשונה של השנה החדשה הרבצתי לאחות שניסתה לתת תרופות לאבא שלי.

(הלו! הלו!) הטלפון צלצל בדיוק כשחזרתי מהמסיבה. בשעה הראשונה של השנה החדשה היה מאוד קר בחוץ. נבהלתי כשמעתי את הצלצול, הייתי בטוחה שזה אחד הבנים שלי. ואז שמעתי את הקול שלה.

עליתי על האוטו ונסעתי לתל-אביב לשחרר אותה מהמעצר.

שאלתי אותה אם היא הודיעה לתומס, והיא אמרה שלא, שהוא בדרך, בטיסה לתל-אביב. ניסיתי לדבר איתה על מה שקרה, ניסיתי לצחוק איתה על התחת הגדול של האחות. אבל היא דיברה על הזעם, על הייאוש ועל חוסר האונים מול האחות.

(עברית) זה לא בגלל שהיא דיברה רוסית, נכון?

בטח שלא.

אתה חי כל החיים עם מחשבות ורעיונות, מאמין באידיאולוגיה, נלחם, מוחה, פועל, ואז השוק תוקף אותך. כמו מכת חשמל והכול מתפרק.

נשאר רק גוף אהוב מולך, וזה מה שמעניין אותך.

אתה הופך לחיית פרא שמגוננת על אהוביה ויקיריה ואתה יורה את חיצו הזעם, השנאה, והגזענות. אתה הופך בדיוק לכל מה שאתה מוחה נגדו. פעם הן היו גברות מארצם של צ'כוב ודוסטויבסקי.

מאז שאבא שלה חלה, הן רק נשים עם תחת גדול.

מוזיקת טום וויטס

Nach Moscow

רבקה

סלווה

אלמוט

הקרנת שם הפרק

פרק שני: פחד מוות בין ברלין לתל-אביב

מיקרופון

אבא ביקש שאביים את מותו.

מחזה חייו היה מונח לפני ואני הייתי צריכה לביים את סופו.

מול מיטת חוליו, איבדתי את ההיבריס של האמן. איבדתי את המחאה שלי.

שתקתי.

תומס התקשר.

המשך מוזיקת טום וויטס

תומס נסע אחריה ואני החלטתי לנסוע לחופשה. ביום השני של השנה החדשה הגעתי לתל-אביב בפעם הראשונה בחיי. נסעתי במונית והנהג הקשיב לרדיו, התפוצץ מצחוק וניסה לתרגם לי בגרמנית עילגת. הוא סיפר לי שנולד ברוסיה, אבל למד בדרזדן, וככה הוא יודע רוסית וקצת גרמנית, ואחרי שהחומה נפלה הוא בא לחיות בישראל, וכאן יש לו משפחה מפולין, אז הוא מבין גם קצת פולנית. "את גרמניה?" הוא שאל. "כן," אמרתי, "אבל יש לי חברה יהודייה". קיוויתי שתהיה שיחה ידידותית. הוא התחיל לספר לי שברוסיה היה יותר טוב, וכאן בישראל לא יודעים מה זה תרבות, ושעוד מעט הוא יחסוך מספיק כסף וייסע לחיות ב... גרמניה, למרות שהוא הכי אוהב את פוטין.

הרדיו המשיך לעבוד ברעש והנהג המשיך לתרגם לי. כל שנייה היה תשדיר שירות אחר: אחד שמזהיר את הנהגים ובעיקר את הנהגות מלסמס בזמן נהיגה כי תהיה תאונה. אחד שמזהיר מחבילות חשודות שעלולות להתפוצץ, אחד שמזהיר חיילים שאסור לקחת טרמפים, אחד שמזהיר מלחץ דם גבוה במזרח התיכון, אחד שמזמין את כולם לבוא ולהתחסן בגלל השפעת, אחד שקורא להורים לשמור על ילדים מפני השמנת יתר, אחד שמזכיר לחגור גם מאחור, ולהדליק אורות באוטו. ואפילו תשדיר, כאן מול הים התיכון, שמזהיר מקרינת השמש שמקמטת את העור, מזקינה, ומסרטנת.

איזו ארץ משוגעת. What a crazy country.

ביום השני של השנה החדשה כל המשפחה שלה היתה בבית חולים. תומס יצא, ושתינו

רבקה

אלמוט

סלווה

ישבנו בבית, בשקט, וכמעט לא דיברנו.

אחות של תומס הגיעה מברלין.

הגעתי לבית שלה, היא ישבה שם עם החברה שלה. הייתי בטוחה שהחברה הערבייה היא מוסלמית, כי כמו כל המערביים, חשבתי שכל הערבים הם מוסלמים וכל המוסלמים הם ג'יהאדיסטים.

.I am so sorry, I still can't make the difference between Arabic and Hebrew

.It's OK

תומס נכנס ויצא מהבית כל הזמן, ואחותו ישבה במרפסת.

הצעתי לה שנצא לשתות קפה על חוף הים.

בחיים אני לא אשכח את הרגע שבו היא דיברה עם הבן שלה בטלפון בגרמנית ואני עם הבן שלי בערבית.

כל האנשים בבית הקפה הסתכלו עלינו. *סטנד מיקרופון*

הקפה הגיע קר והים התיכון כעס וזעם.

מוזיקת טרנס + קולות

מיקרופון

שתיהן יצאו לבית הקפה. סוף סוף הייתי לבד. תומס נכנס והסתכל עליי. כל כך הרבה זמן לא הזדיינו. הוא הסתכל עלי במבט אוהב, העיניים שלו ליטפו לי את הבטן התחתונה, והתחלתי להתפשט.

היה שקט. אף אחד, אף פעם, לא אהב אותי כמו שתומס אהב אותי. הוא טרף אותי כמו חיה פצועה ואני התמסרתי לו, ושמעתי כל הזמן צליל ארוך, חד ומתכתי, צליל שקורע את האוזניים.

”בואי ניסע לבית החולים,” הוא אמר.

זה היה היום שבו תומס פגש את כל המשפחה שלי בפעם הראשונה.

אני זוכרת, אבא שלי הושיט לו יד. ולא דיבר הרבה. אחי ואחותי הציעו לקחת אותו לחוף

אלמוט

סלווה

רבקה

הים התיכון.

תומס אמר שצריך לדבר עם אימא על המתת חסד. ואני אמרתי שלא.

שזה יהיה נורא אם אימא תבין שאת הרעיון להמתת החסד של

אבא שלי קיבלתי מהחבר הגרמני שלי.

הקרנה + סאונד הקלדה

בתחילת המאה ה-19 השתמשה הכנסייה בארצות-הברית במושג 'אותנסייה' כדי לתאר מוות קדוש שחסד אלוהים שורה עליו.

כללי ההתנהגות לשעת החיים האחרונה הועלו על כתב ונקראו: 'ars moriendi', "אמנות הגסיסה".

החל ממחצית המאה ה-19 השתמשו רופאים בארצות-הברית ובגרמניה במילה 'אאותנסייה' כדי לתאר מוות בלי כאבים.

בסוף המאה ה-19 קיבל המושג 'אותנסייה' משמעות נוספת: שימוש בתרופות נרקוטיות כדי להבטיח מוות בלי כאבים.

בתחילת המאה ה-20 'אמנות הגסיסה' כבר לא הייתה בעיה של היחיד הסובל - היא הפכה לעניין חברתי רחב יותר.

מערכת של כוחות כלכליים ופוליטיים שלטה במותו של אדם, בדיוק כמו ששלטה בחייו.

מיקרופון

"כשאומה נמצאת בסכנה גדולה, ונקלעת לדוגמה למלחמה, וכמו מבצר תחת מצור זקוקה לכל גרגר כדי שהבריאים יחיו, אין שום ספק שבמקרה כזה החולים חסרי המזל הם הראשונים שיצטרכו להקריב את חייהם למען הבריאים.

נראה לי שדי אפשר לתמוך בכיוון פעולה כזה אפילו בזמן מצוקה כלכלית קשה.

אם אין מלחמה ואין מצב כלכלי קשה, העם צריך לשאת את החולים עד סוף ימיהם כפי שהגורל הכתיב להם".

גוטפריד אייולד, גרמניה, אוגוסט 1940

טיארק

הקרנת שם הפרק

פרק שלישי: דוקטרינת השוק בזמן מלחמה

אמרתי לה שתעשה את זה. זאת האמת.

אני מאמינה שזאת זכותו של האדם לבחור למות בכבוד.

אני מודעת למילים שנכתבו בשנות ה-20, על אנשים חסרי ערך לחברה,

אני מכירה את התכנית שחיסלה אותם,

אני יודעת מה קרה בעבר בארץ שלי.

כשהזכות הזו, שהיא מדברת עליה, נופלת לידיים של הרוע, המתת חסד הופכת לרצח המוני.

ראיתי את אבא שלי סובל ולא יכולתי לעשות את זה. אבא שלי מעולם לא ביקש את ”זה”. הוא לא ביקש למות בכבוד כי הוא נלחם לחיות בכבוד והוא רק ביקש שאקרא לו את העיתון. הייתי יושבת ליד המיטה שלו, קוראת כל ידיעה אידיוטית ומדלגת על מודעות האבל. והוא ביקש סיגריה.

הרבה פעמים אני חושבת איך לגמור את החיים שלי כדי שהבנים שלי לא יעברו את מה שאני עברתי עם אבא שלי. אני קוראת כל מאמר שיוצא וכל כתבה בעיתון. מנצלת כל שיחה משפחתית כדי להעלות את הנושא הזה. אבל הבנים שלי תמיד קמים בכעס מהשולחן, אומללים, נאחזים בחיים שיש עוד לפניהם, ולא מבינים מה אני רוצה מהם.

אני רוצה לחסוך מהם את הסבל ולחסוך ממני את ההשפלה של אדם שמרגיש שהוא רק לוקח ולא נותן, לא עובד, לא יוצר, של אדם שהעולם כבר לא צריך אותו. אני רוצה את הזכות לבחור מתי ללכת, אבל אני צריכה את העזרה שלהם.

אחות של תומס אמרה לי שהדבר הכי טוב זה הכלה. אם יש לך כלה, היא תשמח לעשות את זה.

פעם שאלתי חבר שלי שחלה במחלה סופנית: איך זה לקום כל בוקר ולדעת שאתה מת לאט לאט? הוא ענה לי: איך זה לקום כל בוקר ולהעמיד פנים שאת לא?

אני לא חושבת הרבה על המוות, הרי בסוף כולנו מתים, לא? אבל כשאני כן חושבת על המוות, אני נזכרת באפיקורוס: ”בשעה שאנחנו קיימים - המוות איננו. ובשעה שהמוות קיים - אנחנו כבר לא קיימים”.

אני מקווה כמו כל האנשים, למוות טבעי. כמו שינה נצחית. לנוח קצת... למות, לישון.

סלווה

אלמוט

סלווה

אלמוט

כן, זה הכל, ולהגיד שבשינה
 אנחנו מחסלים את מכאובי הלב
 ואלף המכות שהבשר ודם
 יורש. צריך להתפלל באדיקות
 לסוף שלם כזה - למות: לישון -
 לישון.

אולי לחלום

טיארק

אולי גם לחלום

אלמוט

אה, זה העוקץ!

טיארק

כי אילו חלומות יצוצו בשינה

כזאת של מוות...

מוזיקת טום וויטס ללא קולות

פעם פגשתי רופא פתולוג שאמר לי שהדבר שהכי מעניין אותו בחיים זה לחקור גופות.

אלמוט

סטנד מיקרופון

סלווה

לא ראיתי את סבא וסבתא מאז הנסיעה שלהם לשווייץ.

התקשרתי לוותרניר ואמרתי לו: "החותנת שלי תהיה אצלך עוד רגע עם החתולה הזקנה
 שלנו. אתה יכול להרדים אותה בלי שום כאב?"

אלמוט

"ברור", הוא אמר, "אבל החתולה תוכל למצוא לבדה את הדרך חזרה הביתה?"

איש אחד עזר לאימא שלו להתאבד. היא כל כך סבלה.

סלווה

אבל אשתו לא הסכימה עם מה שעשה.

היא אמרה שכאב שיניים זה לא סיבה מספיק טובה.

אלמוט

בסקר שנערך נמצא ש-73% מהאנשים תומכים בזכות לעזור להתאבד. אני בטוחה שה-27% הנותרים לא עומדים לרשת את הבית.

סלווה

הרופא שואל את החולה: ”מתי הכאב התחיל?”
עונה לו החולה: ”מהרגע שנולדתי”.

רבקה

סטנד מיקרופון

(השפן הקטן שכח לסגור ת’דלת, הצטנן המסכן וקיבל נזלת. לללה אפציי)

פעם אחת יצאתי מהחדר של אבא ורציתי שהוא ימות. זה היה אחרי שהייתי צריכה להכין לו חמש כוסות תה כי אף אחת לא הייתה טובה לו. הרגשתי תסכול עצום ומלמלתי לעצמי ”הלוואי שימות”.

לא יכולתי להתמודד עם הכעס שלו, כעס שלא ראיתי אצלו מעולם, כעס ומרמור על זה שאנחנו ממשיכים לחיות. יכולתי להבין ולהכיל את הכול, אבל רציתי גם לפרוק ולהתפרק.

עמדתי במסדרון ובכיתי. המילים האלה ”הלוואי שימות” כל כך הבהילו וטלטלו אותי. חזרתי לחדר שלו, וחיבקתי וחיבקתי אותי, וחיבקתי אותי.

עד שכמעט חנקתי אותו.

Papa!

”דוקטור יקר,

טיארק

אני מודה לך על המכתב שלך בקשר לילד. אני מצטער לראות שהמאמצים הנוספים לא הניבו התקדמות.

דוקטור יקר, אין שום תקווה להחלמה שלו, וזה יעשה רק טוב לתת זריקת חסד לילד כזה, שלא יודע שום דבר בעולם ולא יכול לתפוס שום דבר, ומהווה רק מעמסה קבועה על הזולת. המדע חייב להיות מספיק מתקדם במקרה כזה כדי לפנות מקום לאנשים בריאים. אשתי ואני רק נרוויח אם ניתן לשני הבנים האחרים שלנו, הבריאים לגמרי, את הכספים שנזרקים בלי תועלת. הוא הילד שלי, אבל מה הטעם? אני חושב שאתה מבין אותי, ולכן יעצו לי שאם אי-אפשר להסדיר את העניין במוסד שלך, הוא יתאפשר באמצעות ועדת הרייך. ואני מפציר בך לעשות את כל מה שאתה יכול. בגלל לחץ העבודה שמוטל על הצוות שלך נראה לי מועיל לדאוג לילד אחד פחות. אם זה לא בסמכות שלך, אני מבקש ממך לעזור לי רק הפעם ולהעביר אותו ללינבורג. ייתכן שאפשר יהיה לשלב את זה עם נסיעה רשמית. רעיון אחר הוא להצמיד להלמוט אחות

שמכירה אותו ושתעביר אותו. אני מבקש ממך שוב למלא את הבקשה שלי, כי זאת הדרך היחידה קדימה לשאיפות חדשות אחרות.

שלך, ברונו א. ויטקינדסהוף, 30.8.43

כבר בשנת 1920 מנהל המוסד הפסיכיאטרי העליון של סקסוניה שלח שאלונים ל-200 הורים של החוסים במוסד. הוא ביקש לדעת מי מסכים לסילוקם (ללא כאב) של ילדיהם. מבין 162 ההורים שהשיבו על אותו שאלון, נמצאו רק 19 שהתנגדו ל"קיצור חיים" (כך כונתה התכנית). האחרים נתנו את הסכמתם.

סלווה (עברית): "וידמן, 'המכון הטכני הפילי' יכול לייצר כמויות גדולות של רעל?

רבקה: בשביל מה? להרוג אנשים?

סלווה: לא.

רבקה: בשביל להרוג חיות?

סלווה: לא.

רבקה: אז בשביל מה?

סלווה: להרוג חיות בצורת בני אדם: כלומר, חולים, שכבר אי-אפשר לתאר אותם בתור בני אדם ושאינן שום סיכוי שהם יחלימו".

ד"ר אלברט וידמן משחזר שיחה עם איש ה-KDF, משפטי שטוטגרט, 1960

מוזיקת טרנס

"עלות ההחזקה היומית של חולה נפש היא 4 רייכסמארקים, של נכה - 5.5 רייכסמארקים, של פושע - 3.5 רייכסמארקים.

בכמה מקרים עומד לרשות ראש משפחה סכום יומי כזה: פקיד מדינה - רק כ-4 רייכסמארקים, שכיר - בקושי 3.5 רייכסמארקים, פועל לא מיומן - אפילו לא 2 רייכסמארקים.

א) הציגו את המספרים האלה בתמונות. על פי הערכה זהירה יש במוסדות טיפוליים בגרמניה 300,000 חולי נפש, חולי אפילפסיה וכן הלאה.

ב) מה ההוצאה השנתית הכוללת על המטופלים האלה, על בסיס 4 רייכסמארקים למטופל?

ג) כמה מענקים ללא החזר לזוגות צעירים, בגובה 1,000 רייכסמארקים למענק, אפשר להפיק מדי שנה מסכום הכסף הזה?"

רבקה

טיארק

אלמוט

סטנד מיקרופון

”אימא יקרה!

עברו עלינו ארבע שנות מלחמה עד עכשיו - היום הוא ה-3 בספטמבר 1943. הנה החדשות! המכתב שלך הגיע ביום ראשון ה-22 באוגוסט. לא קיבלתי את הדומדמניות. החבילה שהזכרת הגיעה אליי אתמול, וכנראה הביאו אותה לכאן ברגל. התכולה שלה, קילו תפוחים ועיסה רקובה של רסק אגסים מצחין, נפלה טרף לתיאבון רעבתי. כמה מהנידונים האחרים נלחמו על קומץ דברים שנגמרו מזמן. לא האמינו לדיווחים שלי על וונסטורף (Wunstorf), אבל על זה חייבים להאמין, כי כל אחד יכול להשתכנע שזו אמת. אם ככה, אחרי ששלחתי מוורשטיין (Warstein) שני מכתבים לפאול ואחד לפאולה, שלחתי אלייך חדשות על ההעברה שלנו לכאן [Weilmünster] שישה ימים לפני כן וביקשתי שתבואי לבקר. ההעברה הייתה ב-26 ביולי. ביום שני אני אהיה כאן בדיוק שישה שבועות.

העבירו אותנו כדי שיוכלו להרעיב אותנו בלי למשוך תשומת לב באזור הזה עם האוכלוסייה הדלילה, ולא בגלל ההתקפות האוויריות. רק כמה מהחולים מוורשטיין שהועברו ביחד אתי למחלקת החולים הזאת נשארו עדיין בחיים. האנשים כאן הופכים להיות רזים כמו שלדים ומתים כמו זבובים. בערך שלושים אנשים מתים כל שבוע. העצמות לבושות העור נקברות בלי ארונות קבורה.

שלך, ארנסט.”

בלי מיקרופון

אני לא יודעת אם הרעיון להמתת חסד היה של תומס, כי הוא לא מספר לי, אבל ברור שהציע עזרה. כמו תמיד, הוא התייצב נחוש בדעתו, אובסיבי בסינדרום ה'עזרה', והתחיל לבדוק איך עושים את זה. הוא קרא כל מאמר וכל ספר בנושא, ובכל שפה שהכיר הוא עבר על כל החוקים ועל כל משפטי המפתח בשלוש הדתות וקרא גם את כל הפרשנויות. הוא ידע הכול.

תיארתי לעצמי ששוב הוא מסתבך, ניסיתי להתקשר אליו ולא השגתי אותו. הוא אידיוט, למה שיתערב בעניינים המשפחתיים של החברה שלו?! נמאס לי מכל ארגוני ההצלה שלו וכל רגשות האשם שלו.

נמאס לי לרדוף אחריו, החלטתי לנסוע הביתה.

בשעה 09:50 בבוקר, נחתי בברלין.

Nach Berlin ! Nach Berlin ! Nach Moscow...

Now I am ready to play Chekhov...

Please Ido, give me a Waltz!

מוזיקת וואלס

בסוף חגיגות השנה החדשה שתינו החלטנו לנסוע לאמסטרדם. היא רצתה לפגוש משפטים שיסבירו לה על חוק המתת החסד בהולנד.

אחד מעורכי הדין נתן לנו הרבה טפסים וסיפר לנו על אישה שמלווה את האימא הגוססת שלה, הציע שנפגוש אותה ונתייעץ. נסענו לבית החולים.

לאימא היו כאבים נוראיים והיא כל הזמן נאנקה ונאנחה. פתאום היא התחילה לצעוק:

”אני רוצה למות! אני רוצה למות! אני רוצה למות!”

בהולנדית...

תוך דקה הופיעו רופא ואחות בחדר שלה, עם טפסים וכל מיני ניירות ביד וביקשו ממנה לחתום שהיא מבקשת למות. ברגע שהגישו לה את הטפסים לחתימה, היא נבהלה, והתחילה לצעוק:

”אני רוצה לחיות! אני רוצה לחיות! אני רוצה לחיות!”

בהולנדית...

כשיצאנו מבית החולים, התחלנו לצחוק. הרבה זמן לא צחקנו ככה. (בעברית) היא כמעט השתינה במכנסיים.

את כמעט השתנת במכנסיים.

ההולנדים האלה מדהימים...

מוזיקת וואלס משובש

עד שנת 2002 נדרשו הרשויות בהולנד (מדינה שבה המתת החסד מוסדרת בחוק) לכבד בנסיבות מסוימות את סירובו של אסיר כשיר מבחינה נפשית להזנה מלאכותית.

היום למשל, מפקד בית כלא יכול לחייב אסיר לקבל טיפול רפואי גם ללא הסכמתו -

זאת התוצאה של אירוע ההתנקשות בפוליטיקאי ההולנדי פים פורטון, (Pim Fortuyn).

הסערה הציבורית הובילה את שר המשפטים דאז להצהיר:

סלווה

רבקה

סלווה

טיארק+סלווה

"שביתת הרעב של המתנקש Volkert van der Graaf, לפני המשפט, פוגעת בסדר הציבורי ומהווה שיבוש הליכי משפט".

רופאים רבים סרבו להזנה בכפייה של האסיר, ושר המשפטים, שהיה רופא, החליט לבצע את זה בעצמו.

לרווחת כולם, ועד לביצוע הפעולה, האסיר חזר לאכול באופן עצמאי.

עלינו על מטוס לשווייץ.

כנראה שאין שם אסירים פוליטיים.

סטנד מיקרופון

"שלום רב, מחר אמורה להצביע ועדת הפנים של הכנסת על הצעת החוק שבנידון, הצעה המאפשרת לקבל היתר משפטי לכפיית טיפול רפואי, לרבות הזנה בכפייה, על שובת רעב. נודע לנו כי הנוסח הסופי המובא לאישור הועדה קובע, כי הטיפול הכפוי, ככל שיאושר על יד בית המשפט, יהיה בין כותלי בית החולים.

[...]

הטיפול בשובתי הרעב מושתת על יחסי אמון עדינים ומורכבים בין הרופא למטופל. היה והחוק יתקבל, עצם האפשרות לפנות לבית המשפט על מנת לחייב את שובת הרעב לקבל טיפול רפואי בניגוד לרצונו יהווה מכשלה אדירה בפני הרופא בבואו לבנות ולתחזק את מערכת האמון הזו. איום מרומז או משתמע של סוהר על האכלה בכפייה ידחק את שובת הרעב לפינה. כתוצאה מכך, הוא יבחר דווקא להפסיק כל שיתוף פעולה עם הצוות הרפואי במטרה להביא להאכלה בכוח הלכה למעשה. סיטואציה מעין זו תפגע ביכולתם של הרופאים לטפל בשובתים באמצעים המוכיחים את עצמם כיעילים.

[...]

אנו רואים בהצעת החוק הצעה שנזקה רב. בימים אלו אנו מטפלים בעשרות שובתי רעב המאושפזים בבתי החולים השונים שבניהולנו. רובם ככולם מסכימים באופן כזה או אחר לשתף אתנו פעולה ולקבל טיפול רפואי החיוני לשמירה על חייהם. מצבם של רבים השתפר. במקרים שבהם ישנו צורך בכינוס ועדת האתיקה של בית החולים - הדבר נעשה ביעילות ותוך שמירה על פרטיות המטופל, כבודו והאוטונומיה על גופן ככל שאפשר.

איננו יכולים לקבל התערבות של המחוקק בטיפול המקצועי שאנו נותנים למטופלים.

סלווה

טיארק

טיארק

לא נהפוך את מחלקות בתי החולים לחדרי עינויים. אנו קוראים לכם לעצור את הליך החקיקה ולאפשר לנו לטפל בהסכמה בשובתי הרעב.

בברכה,
ד"ר ערן הלפרן
יו"ר איגוד מנהלי בתי החולים"

מכתב אל חה"כ בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל, 22.6.2014, ירושלים.

מיקרופון

רבקה

חשבתי על כל המסעות שקראתי עליהם, על אנשים שחיו בניכר, בגלות, ורצו למות בבית.

או על מסעות שאנשים עשו כדי למות על אדמת "ארץ הקודש" למרות שכף רגלם מעולם לא דרכה על האדמה הזאת.

וחשבתי על המסע שלנו מארץ הקודש, שלא קדושה לאף אחת מאתנו, אחרי המקום המושלם למותו של אבי.

לא ידעתי אם אבא ירצה לנסוע, ולא ידעתי לאן, לא ידעתי מהי הגלות שלו ומהו הבית האמתי שלו. רק ידעתי שהוא רוצה למות.

הרגשתי שאני מפסידה את הרגעים האחרונים עם אבא והתגעגעתי לאינטימיות עם המשפחה.

התגעגעתי לשקט ורק רציתי לחזור הביתה.

אבל היה מאוחר מידי, כבר לא הייתי רק הבת של אבא,

הפכתי ל'מקרה' בכלכלת האסונות החדשה. את האסון הפרטי שלנו, יכולתי לעצור. יכולתי לגמור עם הפחד וההלם שהיינו שרויים בו. יכולתי להמית את אבא שלי כדי לשמור על כבודו ועל חירותו, אבא ביקש שאביים את מותו, אבל אני המשכתי לשתוק.

הקרנה של שם הפרק.

פרק רביעי: הרהור על תיאטרון ועל עיניים

טיארק

אני לא תומס, אני טיארק ואני לא גר בברלין אלא במינכן, והבימאית התקשרה אלי ושאלה אותי אם אני רוצה להשתתף בפרויקט החדש שלה. התחלנו לדון בהיסטוריה ופוליטיקה, דיברנו על עבר והווה, על תיאטרון. זה נשמע לי מעניין ואמרת: "כן". קצת אחרי זה, הציף אותי גל של מאמרים אקדמיים ומסמכים שלא נגמר, ואפילו לא מילה אחת שהתקרבה לטקסט דרמטי. נפגשנו בברלין, חזרתי למינכן, נסעתי שוב לברלין. שם לקחתי תחבורה ציבורית ולא עליתי על המונית. לכן גם אין טקסט על מפגש עם נהג מונית כלשהוא. החורף הגיע, ורצינו להיפגש בתל-אביב, אבל בדצמבר נולד לי ילד. באביב, קיבלתי סוף סוף סצנה דרמטית:

בעל ואישה יושבים בחדר הכניסה באקזיט. הם לבד. עצב, מוות, קולות ילדים מבחוץ.

הם מסתכלים זה בעיני זה, נשיקה. הוליווד.

נראיתי כמו האח הקטן שלה.

זרקנו את הסצנה.

אבל אז, הדיאלוג הפך למונולוג, דרמטי מצוין של רופא. וזה מצא חן בעיני, כי...אשתי רופאה. מיד התחלתי ללמוד אותו בעל-פה. וידעתי את זה באופן מושלם.

אבל אז שוב קיבלתי מייל:

"קח נשימה, מצטערת, אין מקום למונולוג דרמטי של רופא. יש לי רעיון אחר".

ועכשיו אני משחק חתול.

חתול זקן.

סלווה

"בבוקר היום השלישי הוציאו אותי למסדרון כדי להישקל, וכעבור כמה זמן הגיעו שני רופאים לתא שלי כדי להקשיב שוב לפעימות הלב שלי. הם שאלו: 'את מוכנה לאכול?' וכשעניתי 'לא' - הם אמרו: 'יש לנו רק אפשרות אחת - האכלה בכוח'. והלכו.

כשהדלת נפתחה, הופיעו בה שש סוהרות, ולא יכולתי להביא את עצמי לזרוק עליהן את החפצים, נאבקתי בכל הכוח, אבל הן היו שש וכל אחת מהן הייתה הרבה יותר גדולה וחזקה ממני. תוך זמן קצר הן השכיבו אותי על המיטה והצמידו אותי אליה חזק בכתפיים, בזרועות, בברכיים ובקרסוליים.

ואז הרופאים נכנסו. אחד מהם תפס אותי בראש וניסה לפתוח לי בכוח את הפה. הצמדתי את השיניים והידקתי את השפתיים שלי מעליהן בכל הכוח. הנשימות שלי היו כל כך

מהירות שהרגשתי שאני הולכת להיחנק. הרגשתי את האצבעות שלו מנסות לפשק לי את השפתיים - לחדור פנימה - והרגשתי איך מתקן המתכת, שאמור להשאיר לי את הפה פתוח, מתחכך בחניכיים שלי בחיפוש אחרי מרווח בין השיניים כדי להיכנס ביניהן.

הרגשתי שאני משתגעת, הרגשתי כמו חיית בר פצועה שנלכדה במלתעות מתכת של מלכודת. הזזתי את הראש בניסיון לשחרר אותו, אבל שני אנשים תפסו אותי. שניים שפתחו לי בכוח את הפה. הנשימות שלי הפכו להיות יותר ויותר מהירות ונפלטה ממני מין צרחה עמוקה שהלכה והתחזקה. שמעתי אותם אומרים: 'הנה יש פה מרווח'.

'לא, הנה אחד יותר טוב - המרווח הרחב הזה כאן'.

ואז הרגשתי את מתקן המתכת מוצמד לחניכיים שלי, חותך בבשר. ואז, על ידי סיבוב בורג, המכשיר פתח בהדרגה את הלסתות שלי. הרגשתי כאילו השיניים שלי נעקרות; אבל התנגדתי והצמדתי למתכת בכל הכוח את החניכיים המדממות והאומללות שלי. זה לא עזר לי. תוך זמן קצר הם התחילו להחדיר לי צינור גומי לתוך הגרון.

נאבקתי בפראות, וניסיתי לכווץ את השרירים כדי לחסום את הגרון. למרות כל מה שעשיתי, אני חושבת שהם הצליחו להחדיר את הצינור, כי שמעתי בסוף אחד מהם שאמר 'זה הכול'; והקאתי את הנשמה כשהצינור יצא.

הם השאירו אותי על המיטה מותשת, מתנשפת ובוכה. אותו הדבר קרה גם בערב; אבל כבר הייתי עייפה מדי מכדי להיאבק הרבה זמן כמו בפעם הראשונה.

יום אחרי יום, בוקר וערב, זה היה אותו המאבק.

אבל תחושת ההשפלה הייתה קשה יותר מהכאב.

נוסף לזה, התובנה הכואבת שבני האדם האלה, שעינו אחרים, הם מילאו את התפקיד שלהם מתוך כפייה ופחד שיפטרו אותם."

סילביה פנקהרסט, בריטניה, 1913

(בערבית) בחדר במלון בציריך, מול המחשב, שלחתי לה שוב את הווידאו של כיסא ההאכלה בכפייה.

הקרנת וידאו + סאונד

מעבר לסאונד בלבד

מוזיקת אלסנדרו מרצ'לו

חושך

פרק חמישי: חום גופם של שלושה כלבים גבוה מחום גופם של שלושה בני אדם

דימוי שלוש אחיות

אימא התקשרה מתל-אביב.

בשבילה, להתקשר מעבר לים היה תמיד אירוע. היא עדיין התעקשה שלא שומעים טוב כי זה רחוק, וכמה שהסברנו לה שהיום כבר לא צריך לצעוק כי שומעים מצוין, היא לא האמינה.

לא ענית.

תומס התקשר. לא ידעתי איפה הוא, והוא לא ידע איפה אני.

לא ענית.

אחותו התקשרה מברלין.

לא ענית.

אחותי התקשרה.

לא רציתי לראות עוד תמונות של אבא מחייך, עומד על הרגליים, או מביט למצלמה. לא ענית.

אחי התקשר. לא ענית.

אבא התקשר. ענית.

הרגשתי צורך להתקשר לרבקה'לה בתל-אביב, הסברתי שזה בגלל המלחמה ושאלתי על ה”מצב”, כמו שהן קוראות לזה... הסברתי שניסיתי לכתוב לה מייל והמילים שתקו. פעם לא ידעתי מה אני יכולה לשאול, על מה מותר לדבר, ומה מותר לי להגיד. כל כך התעייפתי מהניסיונות להסביר את שק ההיסטוריה שאני סוחבת על הגב.

כמו בבדיחה הלא מצחיקה על 3 נשים: גרמנייה יהודייה וערביה נפגשות בבר, הגרמנייה אומרת...

כמו שלוש חיות שורדות ובוטות. ככה שוטטנו בעולם.

פטפטנו קצת, והצלחתי להצחיק אותה עם הבדיחה הלא מצחיקה על גרמנייה, יהודייה וערביה... ובפעם הראשונה בחיי הרגשתי חופשיה כשהנחתי את השפופרת וקלטתי

רבקה

אלמוט

סלווה

שלא דיברנו בכלל על ה"היסטוריה הגרמנית", ולא דיברנו על תומס. דיברנו על המלחמה בעזה ועל ארוחה טובה.

נשארתי לשבת. ופתאום הרגשות הציפו אותי. בכיתי.

המלחמה תפסה אותנו בשווייץ. אני זוכרת, יצאנו מפגישה ב-Exit ונסענו לשתות קפה מול האגם של ציריך. לא דיברנו הרבה. ואז אבא שלה התקשר, והיא ענתה. הבנים שלי התקשרו, ועניתי. תוך כמה דקות היינו על מונית בדרך למלון, ומשם לשדה התעופה. כמו משוגעות, כמו מכורות, רצינו לנסוע הביתה, לארץ הקודש, ארץ מדממת.

נחתנו בתל-אביב בשעה 14:45. עלינו על מונית. הנהג היה עצבני. הוא הסתכל עליה דרך המראה -

אחר כך הסתכל עלי -

ולא אמר כלום, רק מלמל איזה הסבר על מה שצריך לעשות כשיש אזעקה.

היא ירדה בתל-אביב. הדרך לחיפה היתה ריקה.

הרדיו צרח חדשות על ההפצצות בעזה ועל טילים בתל-אביב, פוליטיקאים דיברו על מלחמת חורמה, הורים דיברו על חיילים מתים, הכתב לא הזכיר את הילדים המתים בעזה והנהג התעקש להסביר לי כל הדרך למה צריך להשתמש בכוח. שתקתי.

הסתכלתי עליו דרך המראה, כמה שהשנאה מכערת את האדם.

הדרך הייתה רצופה בכתובות גרפיטי מכוערות. פחדתי.

הגעתי לחיפה. רציתי רק להיות בבית עם הבנים שלי.

כל הלילה ישבתי על המרפסת, וכשהשמש זרחה ראיתי את הים, עברה בי צמרמורת וחשבתי על אבא שלי. אבא תמיד אמר שהם יכולים לקחת ממנו את הכול, רק לא את המהות ואת האנושיות שלו. כל חייו הוא שמר על הכבוד שלו וגם כשהרסו את הבית שלו, הוא בנה בית חדש.

ברגעים האחרונים שלו, כשניסיתי להקל על הכאבים ועל הייסורים שלו, הוא חיך ואמר: חביבתי, סיגריה כבר הבאת לי? תני לחיות בכבוד.

קולאז' מוזיקלי ומעבר למוזיקת מרצ'לו אלסנדרו

חתול זקן מסתלק יום אחד מהבית, ולא חוזר לעולם. הוא מרגיש את המוות מתקרב, והולך לפגוש אותו בדרך - לבד. הוא מזדחל למקום שמתאים לחיית-בר גאה ופראית. מקום מבודד ושקט.

טיארק

החתול הזקן לא רוצה למות כשהוא שומע את הרעש של בני האדם.

ישבתי ליד המיטה של אבא שלי, החזקתי לו את היד, וביד השנייה הייתי מחוברת לחדשות באינטרנט. החדר היה שקט, האחיות כמעט לא הטרידו אותנו, ובתוך החדר לא שמעו את האזעקות. אבל הפער בין האלימות בחוץ ובין השקט שעטף את הגוף של אבא שלי, היכה בי כמו שוק, כמו מכת חשמל.

בחוץ היה שבר, יש אנשים שצוברים אוכל ומים כשהם מתכוננים לאסון, ויש אנשים שצוברים כוח ומחכים להרס שהאסון יביא אתו. הם מנצלים את הפחד והאימה שכולנו חווים בתקופת מלחמה וכמו חיות טורפות, הם מזנקים על ההזדמנות, הם מנצלים את אובדן ההתנגדות ולנו רק נותר להעמיד פנים שאנחנו מתים כדי לשרוד.

מוזיקת ליאונרד כהן

קמתי מהכיסא, הורדתי את הנעליים, והתחלתי לרוץ במקום.

רצתי בלי נשימה, זרקתי את הידיים והרגליים לכל הכיוונים, ניסיתי להיאבק בשוק הזה, ניסיתי להתנער, ניסיתי לחשוב, להבין ולפעול.

ואז היה נדמה לי ששמעתי קול. עצרתי, הסתכלתי על אבא.

הוא היה שקט ושליו.

אני חושבת שהזוועות הספיקו לאבא שלי.

אור כחול על דימוי עולם עתיק

כשסוסיו של אכילס ראו

שמת פטרוקלוס, נטבח

האיש האמיץ, החזק, הצעיר כל כך,

הם פצחו בבכי!

טבעם האלמותי זעם

מול מה שהמוות עולל.

הם טלטלו את הראש,

נפנו רעמות,

רקעו בפרסות על הארץ

והתאבלו על פטרוקלוס,

ששכב בלי נשימה,

רפוס, גמור, בשר חסר ערך,

חזר מהחיים לאין הגדול.

זאוס ראה את הדמעות

רבקה

אלמוט

של הסוסים בני האלמוות
ולבו הכביר התעצב.
"בחתונה של פלאוס", הוא אמה,
"לא הייתי צריך לנהוג
בחוסר מחשבה כזה.
עדיף אילו לא הענקתי אתכם,
סוסים אומללים שלי!
מה אתם עושים שם למטה
בין בני אנוש עלובים,
כלי משחק של הגורל?
לעולם לא תזדקנו ותמותו,
ותראו - אסונות חולפים הולמים בכם.
הסתבכתם בצרות של בני אדם."
אבל על האסון הלא נגמר שבמוות,
על זה שפכו את הדמעות
שתי החיות האצילות.

מוזיקת טרנס

אפילוג

רבקה

אבא מת יום אחרי שהמלחמה התחילה.

נזכרתי בוואלסים שאבא אהב לשמוע. אני העדפתי את הבארוק על הרומנטי והקלאסי.

אבא ביקש את ליאונרד כהן ואני התרגשתי מטום וויטס. בזה הסתכם המרד שלי.

שמעון השמיע את מרצ'לו אלסנדרו ואמר שלא כדאי להוסיף עוד קטע על חוק
ההאכלה בכפייה בישראל כי זה יותר מידי פוליטיקה ואני הייתי צריכה להתנצל בפני
עדינה כי היא כבר תרגמה את הכול לגרמנית.

פגשתי את רבקה'לה והצעתי לה שוב לספר את הסיפור שלי, התקשרתי לסלווה וקבענו
להיפגש בהפגנה, כתבתי לאלמוט ושימחתי אותה עם פואמה של קוואפיס, והמצאתי
את תומס.

טיארק אמר שזה בסדר שלא יהיה באמת תומס, וזה לא חשוב אם הוא נשאר בעזה
או נסע לארגנטינה. עמית דיבר על גוף, מישהי הציעה אסלה על הבמה, עידו סיפר על
הטיול בהודו, ואולריך קיבל רפורט על חניה לא חוקית בתל אביב.

רבקה'לה אמרה שהיא הולכת לחגוג יומולדת לסלווה והציעה לכולם להצטרף לסטייק
עסיסי.

המלחמה השתוללה בחוץ, ואני... אני התגעעתי לאבא שלי.

שקט.

חושך.

סוף

